

Aloite: Reilu ekologinen verouudistus

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ovat kansainvälisesti valtavia uhkia ihmisten hyvinvoinnille. Tämä käy yksiselitteisesti ilmi kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n ja kansainvälisen luontopaneelin IPBES:in raporteista. Niistä käy myös ilmi, että uhkien torjunta on mahdollista, mutta se edellyttää merkittävää talouden rakennemuutosta kaikkialla maailmassa. Esimerkiksi BIOS-tutkimusyksikön tutkijat ovat verranneet vaadittavia muutoksia sotien jälkeiseen jälleenrakennukseen ja evakoiden asuttamiseen.

Muutos edellyttää monipuolisia toimia, sillä globaalin muutoksen on tapahduttava samanaikaisesti useilla talouden sektoreilla. Niitä ovat erilaiset kannustimet, kuten päästökauppajärjestelmät ja verotus. Lisäksi tarvitaan eri muotoisia julkisia investointeja, hankintoja sekä tukia.

Tehokkaat päästökauppa- ja verokannustinjärjestelmät johtavat todennäköisesti ainakin lyhyellä aikavälillä kulutustuotteiden, asumisen, liikkumisen ja palveluiden hintojen kasvuun. Se kohtelee eri väestöryhmiä epätasa-arvoisesti, sillä ostovoiman heikkeneminen vaikuttaa suuremmin pienituloisten hyvinvointiin ja heillä on heikommat mahdollisuudet reagoida muutoksiin. Vaikutukset vaihtelevat myös alueellisesti. Sen vuoksi nämä kannustinjärjestelmät tarvitsevat rinnalleen erillisiä poliittisia toimia, joilla estetään eriarvoistuminen. Päästökauppa ja haittaverot synnyttävät lyhyellä aikavälillä tuloja julkiselle sektorille, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi etuuksien rahoittamisessa, joilla voidaan ottaa huomioon pienituloiset.

Julkiset tuet, hankinnat ja investoinnit on mahdollista suunnitella niin, että ne eivät suoraan lisää taloudellista eriarvoisuutta. Tyypillisesti esimerkiksi yritystoimintaan kohdistuvat tuet kuitenkin hyödyttävät enemmän hyvin toimeentulevia. Nämä instrumentit edellyttävät kuitenkin julkisen sektorin rahoitusta, joka hoidetaan pidemmällä aikavälillä pääosin verotuksella.

Nykyinen verorakenne on johtanut tulo- ja varallisuuserojen kasvuun kaikkialla maailmassa viimeisen 40 vuoden ajanjaksolla. Ilman muutoksia kehitys jatkuu myös Suomessa. Samalla ilmastonmuutoksen ja luonnonmonimuotoisuuden köyhtymisen torjunta edellyttävät rinnalleen erityistä huomiota verotuksen uudistamisessa, jotta taloudellinen eriarvoisuus ei kasva. Se on välttämätöntä, jotta globaalien ongelmien torjunta saa väestön enemmistön tuen. Reilu ekologinen rakennemuutos edellyttää siis uudenlaista talouspoliittista strategiaa, jossa ilmasto- ja ympäristötoimien rahoitus kytketään veropolitiikkaan.

Aggressiivinen verosuunnittelusta ja haitallinen valtion välinen verokilpailusta johtuva veropohjan vuoto on rajoittanut valtioiden mahdollisuutta itsenäiseen veropolitiikkaan. Viimeisen vuosikymmenen aikana on kuitenkin kehitetty niin OECD:ssa kuin EU:ssa lukuisia toimia, joilla veropohjaa voidaan tiivistää niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Suomenkin veropohjassa kuitenkin edelleen useita aukkoja, joiden vuoksi suurituloisilla ja varakkailta on mahdollisuuksia välttää veroja. Veropohjan tiivistäminen onkin edellytys sille, että ympäristötoimet voidaan rahoittaa reilusti.

Sosialidemokraattiset Nuoret ry esittää SDP:n puoluekokoukselle seuraavaa

SDP asettaa tavoitteekseen reilun ekologisen verouudistuksen, jossa ilmasto- ja ympäristö toimet rahoitetaan niin, että taloudellinen eriarvoisuus vähenee. Sitä varten edellytetään, että puoluehallitus laatii tilannekuvan ja toimenpideohjelman ekologisen verouudistuksen toteuttamiseksi seuraavaan puoluekokoukseen mennessä.